

Tako se jih je nabralo v tej jami četvero: volk, medved, lisica in zajec. Jéli so misliti, kako bi se jesti dobilo.

Lisica govori: „dejmo, izkušajmo se vpiti zdržema; kdor poprej opeša, tega snédimo!“ Vsi zakričé ob enem. Zajcu prvemu poíde sapa, lisici zadnej. Vzemó zajca, raztrgajo in požró ga. Zopet ogladné ter se dogovoré vpiti. „Kdor iznemore,“ izpregovó lisica, „žal nam ga ne bode; glad ne vé milosti.“ Začnó se dreti in rjuti. Volku se prvemu sapa zapre. Lisica in medved ga vzameta, raztergata in požreta. Zdaj se lisica domisli svojih zvijáč: volkovo meso pojé, a čreva skrije pód-se. Tri dni je potem še sedéla in po malem dvečila volkova čreva. Medved je povpraša: „kaj li ješ, kuma? Daj, da malo pokusim!“ „„Oh, kumček! iz sebe motam čreva; tudi ti si razpórji trebuh, izmotaj si čreva ter je pojéj!““ Medved si razpórje trebuh in tako lisici ostane sam v južino in večerjo. Mine teden. Lisica še vedno sedí v jami in zopet jo prime lakota. Evo, nad jamo raste drevo, a na drevesu drozd vije gnezdo. Lisica sedí ter ne premakne očesa od njega in ga obgovó: „drozd, kaj li delaš?“ „„Gnezdo pletem.““ „Čemú li?“ „„Mladičem.““ „Drozd, nakrmi me; če ne, požrem ti mladiče.“ Drozda zaskrbí, kako bi jo nakrmil. Odletí v selo in prinese kuro. Lisica oglóje kuro ter potem reče: „drozd, ali si me nakrmil?“ „„Nakrmil sem te.““ „A sedaj me še napóji!“ Drozda zopet zaskrbí, kako bi napojil lisico. Odletí v selo in prinese lonec mleka. Lisica se napije ter dé: „drozd, ali si me nakrmil?“ „„Nakrmil sem te.““ „Ali si me napojil?“ „„Napojil.““ „Izbávi me jame.“ Drozd misli razmišlja, kako bi izbávil lisico. Začne zbirati rožja ali dračja in metati v jamo. Toliko nameče, da pride lisica k vrhu. „Nu“, reče ona, „ali si me nakrmil, drozd?“ „„Nakrmil.““ „Ali si me napojil?“ „„Napojil.““ „Ali si me izbávil jame?“ „„Izbavil.““ „Dobro; zdaj stvóri, da se bodem smijala.“ Drozd premišlja in žaluje, a tega ne zna storiti. „Kadar vzletím,“ reče drozd, „potéci ti za menój.“ Drozd zletí v selo in sede na vrata bogatemu možu, a lisica léže pod vrata. Drozd zakriči: „baba, baba, daj mi kos slaníne! Baba, baba, daj mi kos slaníne!“ Kadar ga zaslišijo psi, priskačejo iz dvora in raztrgajo lisico.

Jaz sem bil tam ter pil med in vino, katero mi je ustnic doteklo a v usta ne priteklo.

Lažnik sam sebi škoduje.

Jožek je bil dober in odkritosrčen deček. Kadar je kaj slabega storil, takój je odkritosrčno povedal in prosil odpúščenja. Tudi njegovi starši so večkrat djali: „otroci! nikoli se ne lagajte; lažnik sam sebi škoduje. Kadar kaj slabega storite, to sami radi priznajte!“

Ivanek, njegov brat, bil je ves drugačen. Znal se je lagati in nedolžnega narediti, kadar je kako škodo v hiši napravil. A najhujše je bilo to, da je krivico večkrat na druge izvračal.

Necega jutra ugledajo mati razbito okno. „Kdo je ubil šipo na oknu?“ vprašajo mati. „Jaz ne,“ odgovori Jožek. „Jaz tudi ne,“ reče Ivanek; in ta odgovor so dobili od vsacega v hiši. „Nihče drugi, nego ti si ga ubil,“ rečejo mati in se hudujejo na Ivanka. „Le počakaj, da pridejo oče domóv,

potlej dobiš zaslužen plačilo, ti grdi lažnik, ti!“ — Ivanek se je začel izgovarjati in jokati, ker se je bal očetove šibe.

O póludne pridejo oče domóv ter rekó pri kosilu — predno so mati Ivanka zatožili — da se naj drugekrati okno zvečer bolje zapira, ker je nočojšna noč veter jedno šipo na oknu razbil.

„Nu, ali vidite zdaj,“ reče Ivanek, „da sem nedolžen!“ „Ali spoznaš zdaj,“ rečejo mati, „da lažnik sam sebi škoduje?“ Tvojemu bratu Jožku sem takój verjela, ker zmirom resnico govóri, a tebi ne, ker si se užé večkrat prav debelo zlagal. Kdor se jedenkrat zlaže, temu se ne verjame drugič, če tudi govóri resnico.

Ivanek si je to dobro zapomnil in od tega dne se nij nikoli več zlagal; a dolgo je moral čakati, predno se mu je verjelo.

(Jais.)

Pijače.

Voda je najzdravejša pijača, ako je čista in dosti hladna. Voda studenčnica se imenuje trda voda. To vodo pijemo. Dežnica in voda rečnica se imenujeta mehka voda. To vodo rabimo v perilo in umivanje.

Mleko je tudi pijača in je izmed vseh pijač najboljša hrana. Na mleku se nareja smetana. Pobiramo jo z žlico. Iz smetane se nareja surovo maslo ali puter.

Kavo dobivamo iz tujih dežel. Kavino zrnje žgemo, potlej je zmeljemo, skuhamo, s smetano pomešamo in s cukrom osladimo. Kavo pijemo tudi brez mleka in cukra. Taka kava je grenka. Kolikor močnejša je kava, toliko škodljivejša je človeškemu zdravju. Od črne kave udarja rada kri proti sercu in glavi, človeku teče rada kri iz nosa, spanje ga zapušča i. t. d.

Mnogo ljudi pije čaj. Čaj je glavna pijača v Rusiji.

Iz ječmena in hmelja nareja ólar ól ali pivo. To pijačo so prinesli ptujci k nam in jo tudi največ ptujci pijejo. Pivo v preobilnej meri zavžito dela strašne nasledke človeškemu zdravju. Ljudjé, ki preveč pive uživajo, dobé navadno leno kri in nespretno telo.

Vino se nareja iz grozdja. Grozdje iztlačivamo. Iztlačeni sók se imenuje mošt. Iz mošta se naredi čisto vino. Vino je potrebno za okrepčanje telesa, toda zmerno in pametno ga je treba piti. Čez mero zavžito vino temní razum, ruši zdravje, in kar je gotovo največje zló, podira premoženje in večkrat naredí iz človeka, ustvarjenega po božjej podobi, grdo živino. „Pitni bratje v mladosti, siromaštva svatje v starosti,“ pravi naš stari prigovor, ki se je še vselej uresničil pri tacih ljudéh, ki so že z mladega začeli pijančevati.

Žganje je človeškemu zdravju najškodljivejša pijača, ker truplo morí in kakor živ ogenj po vseh udih šviga; kdor se ga preveč napije, začne mu iz grla goreti. Mozeg po kostéh se suši, želodec se krčí, udi se tresejo, lice gori ter postane rudeče, kakor kuhan rak, ali pa blede, kakor prst. Žganjepivci hodijo okoli kakor veše ter že v mladih letih opešajo. Žganje človeku tudi pamet omámi, ker mu možgane osuši. Varujmo se te strupene pijače!